

Expo. Een bezoek aan Art Brussels en Independent Brussels

Weekendlang verdwalen in kunsthoofdstad

Wat een kunstweekend ligt er in het verschiet. Maar liefst vijf beurzen maken van Brussel de kunsthoofdstad van het moment. Wij gingen kijken op de twee grootste: Art Brussels en Independent Brussels.

YANNICK VERBERCKMOES

Een kunstbeurs bezoeken is altijd de moeite. Er is namelijk wat te zien: mannen met experimentele kapsels, dames die schijnbaar voor het eerst op hakken lopen, en zelfs Karel en Mireille De Gucht. Maar natuurlijk gaat het in de eerste plaats om de kunst.

Wij namen een expert onder de arm om ons bij deze odyssee langs Scylla en Charybdis te leiden: Thomas Caron. Deze voormalige curator van het Gentse S.M.A.K. runt momenteel de website artland.net, waarmee hij kunst die nog te veel betaalbaarder is, toegankelijk wil maken voor het grote publiek.

Samen namen we eerst een blikje op Independent Brussels. Pas sinds vorig jaar doet Independent, een Amerikaanse kunstbeurs, ook Brussel aan. Net in het weekend van Art Brussels. Of dat voor concurrentie zorgt? "De twee beurzen vullen elkaar eerder aan", zegt Caron. "Art Brussels is iets meer gericht op gevestigde waarden. Independent is meer een crowdbeurs, waar je vooral nieuwe tendensen kunt zien."

Of ook de gewone kunstliefhebber Independent kan appreciëren? "Alleen al voor het uitzicht op Brussel vanaf het dakters moet je naar hier komen", zegt Caron. En inderdaad, vanaf het terras van het gebouw aan de Schildknaapstraat is dat uitzicht geweldig.

We beginnen onze tour dus bovenaan het gebouw en zetten vandaar een spiraal in die ons langs zes verdiepingen met spraakmakende hedendaagse kunst zal leiden. De eerste twee galeriën die Caron er voor ons uitpikt zijn Levy Deval en Super Dakota. Beide zijn jonge galeriën uit Brussel, maar hun aanpak op de beurs is verschillend.

Waar Levy Deval werkt toont van Mohamed Namou, een jonge Frans-Algerijnse kunstenaar die marmer verwerkt in een soort van schilderen, presenteert Super Dakota oudere kunstenaars die de voorbije decennia te weinig werden belicht. Zo komt ze uit bij de fantastische fotografische stilllevens van Jan Groover, en bij de Duitse kunstenaar Joachim Bandau. Maar die krijgt op zijn 8ste bijbaan nog shows in verschillende musea en galeriën, dus dat komt nog goed.

'Pure bliss'

Dat Independent Brussels ook gevestigde galeriën aantrekt, wordt op de vierde verdieping duidelijk. Onze expert loopt bij de stand van de prestigieuze Gladstone Gallery de jonge Belgische schilder Kasper Bosmans tegen het lijf. Die prompt zijn eigen schilderijen becommentarieert. Hij verwerkt symbolen in kleine schilderijen op een erg associatieve manier, zodat er millennia aan kunstgeschiedenis in terug te vinden zijn, gaande van het Romeinse Rijk over het Ottomaanse, tot Chanel. Een puzzel van beschavingen.

"Maar er is veel te zien", zegt onze expert. Dus slaan we een verdieping over en lopen op het tweede langs de Tim Van Laere Gallery, waar we worden begroet door nieuw werk van Rinus Van de Velde. In zijn onnavolgbare stijl laat hij twee retigers een houtskoollandschap ontdekken, dat 'a world of pure bliss' moet voorstellen. Het maakt ons ontzettend benieuwd naar de avonturen waarop Van de Velde ons dit jaar weer zal trakteren.

Afsluiten doen we bij David Zwirner, die de

• Een doek van Rinus Van de Velde in de Tim Van Laere Gallery. © TIM DIRVEN

kunstenaar Marcel Dzama voor de gelegenheid liet cureren. Tussen de tekeningen die Dzama selecteerde – die allemaal maskers als thema hebben, wat zorgt voor een feest aan surrealisme – ontdekt Caron een tekening van Raymond Pettibon, voor punkfans beter bekend als de man die de platenhoezen van Black Flag tekende. "En het is door de platenhoezen van Black Flag dat ik zelf geïnteresseerd geraakte in kunst", zegt Caron, waarbij hij vol overtuiging uitdrukt dat kunst iets voor iedereen is, ongeacht hoe veel geld je hebt of welk diploma.

'Art Brussels is meer gericht op gevestigde waarden. Independent op nieuwe tendensen'

Art Brussels en Independent op de volgende dag rondliep en zelf een stand heeft, is onderhand de klassieker onder de Belgische kunstbeurzen. De bezoeker staat bij het binnentreden dan ook al te midden van grote Belgische galeriën als Axel Vervoort, Xavier Hulthens of Almine Rech.

We lopen met de expert even Axel Vervoort binnen, waar Caron helemaal wild wordt van

de Belgisch-Britse kunstenaars Ann Veronica Janssens. Zij weet aan de hand van gebroken glas een prachtig werk te maken in verschillende kleuren, dat bovendien een schitterend spiegeleffect heeft. Door er voor te gaan staan kun je zo zelf een deel van het kunstwerk worden.

Het is natuurlijk niet done, maar door onze nieuwsgierigheid willen we toch even weten hoeveel zo iets kost. Want is het uiteindelijk niet gewoon gebroken glas? "Ongeveer 55.000 euro", vertelt de medewerkster van Axel Vervoort. De expert zegt meteen dat de prijs eigenlijk totaal niet relevant is. "Wat wij hier allemaal willen doen is het publiek laten kennismaken met kunstenaars die wij de moeite waard vinden", zegt hij. "Kunst gaat over veel meer dan geld".

Die stelling herhaalt Caron bij de stand van Xavier Hulthens, waar werk hangt dat niet zo makkelijk in een gerenommeerd museum te zien kan zijn. "Galeriën verkopen nooit zonnar werk aan een verzamelaar", zegt hij. "Er wordt nagedacht

• Links en onder: werk uit de koker van David Zwirner op Independent. © TIM DIRVEN

of iets wel in een collectie past en hoe het dan kan worden getoond. Het liefst wordt er nog verkocht aan een museum, waar iedereen naar de kunst kan komen kijken. Alleen zitten die helaas nogal krap wat budgetten betreft.

Een beetje weggestoken in een hoek hangt bij Xavier Hulthens een prachtige foto van de Amerikaan Robert Mapplethorpe een naakte mannaman, die zowel kracht als erotiek uitstraalt. Topwerk, inderdaad, al heeft onze expert het meer voor een werk van Daniel Buren.

Naakt met dieren

De grootste ontdekking voor Caron is een schilderij van de Iraanse Sanam Khatibi, bij de galerie Rodolphe Janssen. "Ongelooflijk", is het adjectief dat hij meerdere keren in de mond neemt om het doek te beschrijven. "Khatibi beeldt hier ook weer vrouwelijke naaktheid af in combinatie met wilde dieren. Soms worden de dieren gevild, soms hebben de vrouwen er seks mee. Dit werk is fragiel, vrouwelijk, sensueel, kwetsbaar, echt ongelooflijk."

Art Brussels is dan wel de oudste Belgische kunstbeurs, opgericht in 1968, maar ook daar zijn opkomende namen te vinden. In de sectie 'Discovery' bars het van het jonge talent. "Wat altijd leuk is aan standen met jonge kunst-

maars, is dat de makers vaak zelf aanwezig zijn", zegt Caron. "Hier iets verderop hangt een Ai Weiwei, maar je zal nooit de man zelf in de stand zijn werk zien uitleggen aan de voorbijkomers."

De interressantste kunstenaar uit die sectie vinden wij Emmmanuel Van der Auwera, te zien bij Harlan Levy. Hij gebruikt drukplaten van kranten voor zijn serie *Mementos* (de serie bestaat uit met de tijdelijke tentoonstelling op Art Brussels). De niet te verwaant met blauwe drukplaten van de dag nadat een grote catastrofe zich voltrok, neem nu de staatsgreep in Turkije. Vander Auwera belicht de platen, maar beschermt de foto's met een stuk karton, waardoor de tekst vager wordt en enkel nog de foto's goed zichtbaar. Op die manier wordt het nieuws zelf eigenlijk bijnaak. Waar het om draait is de afdruk die gebeurtenissen achterlaten op de mensen in de foto's.

Niet dat iemand er nog aan twijfelt dat kranten maken ook een kunst is, maar het is alsof hij daarmee de vluchtigheid van dit medium weghaalt en enkel focus op het blijvende effect. Zowel wij als onze expert blijven gefascineerd achter.

Zeewater, potloodstompjes en Heideggers wc-bril

YANNICK VERBERCKMOES

Omdat de tijdelijke tentoonstelling over Jan Hoet vorig jaar zo'n succes was, pakt Art Brussels weer uit met een gelijkaardig concept. Kunstenaars werd gevraagd objecten op te sturen met een speciale betekenis.

"Ik veel me ontzettend verantwoordelijk hiervoor", zegt Anne Vierstraete, de directrice van Art Brussels, als ze ons naar de tijdelijke tentoonstelling brengt. Alles van waarde is ook op Art Brussels weerloos, zeker als het gaat om persoonlijke souvenirs van kunstenaars die op de beurs tentoonstellen.

Binnenin treffen we spullen aan die je normaal gezien op een rommelmarkt zou vinden: het kaakbeen van een haai, een strandstompje op postkaarten, en als hoogtepunt een toiletbril, die zou toebehoord hebben aan

de grote filosoof Martin Heidegger, teruggevonden door de kunstenaar Sophie Nys. Ze ontdekte de bril toen ze bezig was aan *Die Hütte*, een kortfilm over het boskabinetje van Heidegger in het Zwarte Woud. De rode draad door deze verzameling? "Met deze collectie willen we een dialoog aangaan met wat er op de beurs te zien is", vertelt Jens Hoffmann, een

'Deze objecten bieden verrassende inzichten in de levens van de kunstenaars of tonen waar ze hun inspiratie halen'

JENS HOFFMANN CURATOR

van de twee Amerikaanse curatoren. "De kunstwerken daar kosten soms duizenden euros, maar hiermee willen we tonen dat iedereen een verzamelaar is. De objecten bieden ook verrassende inzichten in de levens van de kunstenaars of laten zien waar ze hun inspiratie halen."

Het verhaal achter de stukken is dan ook veel belangrijker dan de stukken zelf. Een van de meest intrigerende is van de Belgische kunstenaar Maris Van de Moorle. Hij zou een pop insturen van Suske, de helft van Suske en Wiske, maar bedacht zich zodat er enkel een papier in de vitrine ligt, met daarop een afbeelding. De reden: de Suskepop is veel te waardevol om uit te lenen.

OC

"We vonden het best lastig om de objecten zo tentoon te stellen dat ze samen steek houden", zegt curator Piper Marshall. "We hebben ze daarom thematisch gerangschikt." Daarom staat de strandstoel van waaruit Slawomir Pawaski zowel zijn schilderijen als de sterrenhemel bekijkt naast een fles met zeewater, door Kendell Geers gevuld op een punt waar de Indische en de Atlantische Oceaan samenkomen. Zee is hier dus losjes het thema.

Nog een leuk voorbeeld: Josephine Meckepo kreeg een boek van Hunter S. Thompson cadeau van een ex-vriendje dat een afstamming is van Victor Hugo. Dat boek ligt naast potloodstompjes die tot aan de gom van zijn gescherpt. Een bijdrage van Mathieu Mercier, die ze kreeg van iemand met een obsessieve compulsieve stormis OCD. Ook de curatoren hebben memo's bij, maar worden zich daar pas van bewust als we er naar vragen. Hoffmann heeft een armband aan die hij als kind van zijn moeder heeft gekregen.

Marshall wijst naar een zeer kleine tattoo met de letter t op haar pols. Een *friendship tattoo*, zo blijkt, die ze na haar eerste artistieke project liet zetten. Haar vriendin Tina heeft dan weer een p op haar pols staan. Een klein aandelen, helaas moeilijk tentoon te stellen.

Mementos: Artists' Souvenirs, Artifacts, and other Curiosities loopt net als Art Brussels tot zondag.

Jong geweld

Er zijn nog drie beurzen die in het hart van Brussel op een steenvoor van elkaar liggen en vooral het bezoeken waard zijn als u op zoek bent naar jonge kunstenaars.

Off Course biedt 29 galeriën aan die werken tonen van kunstenaars die jonger zijn dan veertig jaar en in veel gevallen pas zijn afgestudeerd. Op die manier wil het een internationale en een iets alternatievere beurs zijn dan de andere. En op welke locatie kun je een beurs beter organiseren dan op de Kunstberg?

Young International Art Fair (YIA) gaat door op dezelfde plaats, maar in een ander gebouw. Deze beurs, die is opgericht in Parijs, laat – zoals de naam al doet vermoeden – ook veel jong talent zien, maar dan vooral van Franse galeriën. De beurs heeft zijn aantal deelnemers de laatste jaren gestaag uitgebreid tot de huidige 45.

Poppositions is net als Off Course aan zijn zesde editie toe, streeft ook naar inclusiviteit en na de kleine schaaligheid na en wil zich ook afzetten tegen de mainstream. U begrijpt dat dat staan

moeilijk wordt. Maar anders dan de overige beurzen is Poppositions georganiseerd rond een duidelijke thematiek die van het politiek vereist. Onder het motto 'Don't agonize, organize!' heeft een jury 21 projectruimten, kunstenaarsinitiatieven en galeries geselecteerd die nieuwe vormen van gemeenschapszin moesten voorstellen.

Bovendien heeft de organisatie de ruimte van het ING Art Centre zo ingericht dat de standen meer in elkaar overlopen. Weg met hojksdenken tv!

MAAK ZELF DE COVER!

Deze week: Jan Hespel (44) en Randoald Sibbe (43). In hun ontwerpen vertrekken ze vaak vanuit verzamelingen. "We zijn allebei verzamelaars, vooral van materiaal online", zegt Sibbe. "Eenrijk zijn wals, strandjutters, maar dan op het web. En met dat materiaal maken we dan nieuw werk."

Lucas Gier, waar ze ook samen zijn afgestudeerd. Ze zijn vooral actief in de culturele sector, met werk voor onder meer Museum M in Leuven, de Academie voor beeldende kunst in Gent of Tienwolven. Het

duo zorgde ook voor de huisstijl van de UCA School of Arts in hun ontwerpen vertrekken ze vaak vanuit verzamelingen. "We zijn allebei verzamelaars, vooral van materiaal online", zegt Sibbe. "Eenrijk zijn wals, strandjutters, maar dan op het web. En met dat materiaal maken we dan nieuw werk."

Voor deze cover gingen ze aan de slag met een generator voor anagrammen rond Art Brussels. "Daar hebben we twee nieuwe combinaties uit gekozen. Een met het woord 'stars', want de kunstbeurs draait om de nieuwe kunststren. En een met 'bars', want het is ook een spaal gegeven. De twee figuren zijn wij zelf. Jan en

Randoald op bezoek in de bars met de stars van Art Brussels. © JENNI JANSSEN

Janenrandoald.be